

Իսկոյն տաճարային նշանները տարւե-
ցան: Լուսնէն և Լիւլէնքն ոտովան զին-
ւարներն եկան և բազմաթիւ բոխիւններ
գրեալուր նարարաբար զառն Գառն, Տօմե-
զոն, Պոսէն և բաւական թաւով բա-
ւառաներ: Սկսան ինչիւն վար խառն-
րան մէջ: Բայց առանձնաբար մէջ առ-
միջակէս արագին աղաղակներով հա-
ւաքանքան կրկնեց իրենց մատակներն
միւսներուն հետ կապուած են: Թիւ 4
հարէն միայն, որ բաւական էին վե-
րելով միջոցները, իւրաքանչիւր վե-
րելով 12 հարէն դուրս եր հանուէր:
Ամենքն ալ թմբած են: Այսպէս աղաղա-
կանքն 47 հարէն: Անկարելի կ'ըլլար
կարգապահութիւնը պահել մոկն կող-
մէ հան թափուող բազմութեան մէջ,
աղաղակները իրենց տաները տանե-
լու համար: Այսպէսով բերաններն
բազմաթիւ դառնալով և պատգարկ-
ները իրենց ներքին օգնութիւններն
ընկերան ընկ լիբրաւորներուն: Նոյն մի-
ջոցին ինքնապատ աղաղակները հա-
րերուն մէջ կ'ընկնէին, խաղաղաւոր ըլ-
լալու վառագիւղ տը թանկով, ուրիշ-
ներ փրկութիւնը փրկելու համար: Մեծ
ստաղ ահաւան բաներն զգուշան զոր-
ծիկները՝ մասնաւոր կաշիքը շնչելու հա-
մար:

Սրբ աղաղակներուն առաջին
զանգը կըստ մտանքով աղէկներն
վարը, զատա յայտնաւ գիտններու
կայտեր, որոնք միջին ծանր վրէպու-
նեղը կը հեծնէին: Բայց օգը տնչելով
էր և աղաղակները պարտաւորուե-
ցան եւ շարժուին:

Ժամը 2 և 3 կարելի եղաւ դուրս բե-
րել առաջին զանգը: Հանգաւորն մը
մարթը ամբողջ զարթուած էր, ուրիշ-
ներ տնայտան, գրեթէ ամենքն ալ
մտնել: 680 մեծաները զետեղուեցան
Թիւ 4 հարին մօտ: Մասնաւոր կեցածով
եղած էին, և ժամուր փայտերն և
հանգաւորներու փառքովան տակ ճիւ-
ղուած:

Թիւ 2 հարէն մինչեւ հիմա 90 դիակ
հանգին, Թիւ 3 հարէն ալ 59: Առաւ-
ետուն Թիւ 2 հարին մէջ ինչով 680
600 հանգաւորներ, որոնցմէ 389
կրցան դուրս գալ, մնացածները փըր-
կելու համար եղած բարդ վանգերը ա-
ղաղակներն մնացին:

Մարդկային կեանքի ամենէն մեծ
կորուստը պատահեցաւ Թիւ 3 հարին
մէջ, որ եր կայտի «Աւտի» և Առաւ-
ետուն հին ինչով էին 443 հարէն, Տօմե-
զէ 139 միայն կարելի եղաւ աղաղակ:
Աւտիցի միջոցները աւրուած էին, և
կարգապահները խորապատճառ: Երբ
որ կարելի չեղաւ խորը զանաւոր աշ-
խատանքներուն օգնել օգնութիւն ը-
նել: Ուրիշ հարէն մէջ ալ առաւետուն
852 հարէն ինչով էին, որոնցմէ 139
պարթուսէն առաջ վեր հանուեցան
Պոսէն Զարաթուստէն հրամանաւ, ու-
րովհետեւ ինչ ինչ անցեցաւ մէջ աշ-
խատելու անկարելի կ'ըլլար փայտերը
կողմնակներուն փշիւղան համար: 40
հարէն ալ այս հարին մէջէն անհրաժեշտ-
րով աղաղակներ, 10 հարէն ալ վեր
գաղաղեցան:

Հանգաւորն մը, Բիւն Տօմեզ, կը
պատմէ թէ 280 մէթը խորութեան մը
մէջ եր գտնուէր, երբ կաշի պարթ-
ման շառաւիղը յանկարծակի բերաւ
զինքը: Անմիջապէս օգը պահեցաւ և
թանձուր շարժիչը զգուշ ինչով: Տօ-
մեզը ընդառաջ փախչող զէպ կ'ըլլաւ 2
հարէ, որ զատա բազմաթիւ ընկերներ
որոնք խորութեան մէջ արդէն: Հան-
գէն անցաւ ինկած էին և օգնութիւն
կը միտային: Տօմեզ, 22 ամբողջ
պատանի էր, իր մէջ զանի ընկերները
պահապառք մը մէջ զարու և զինք
կողմէ մինչեւ Թիւ 10 հարէ:

Այսօր, աղէկները երկրորդ օրը,
պատճառներուն վրայ երկուեցին տակի
ստաղ բան մը չի գիտեցուի: Մնաց-
ութեան ինքնապատ զարթուողները
կը զարթոյն թէ Սեփի կողմէ Թիւ 3
հարին մէջ պատճառ հարկեր կրցու-
աւորուելով մինչեւ 280 մէթը խորութեան:
Զարաթուստէն Պոսէն զանի մը օրէ
կ'ըլլաւ Զարաթուստէն Զարաթուստէն
առաւելու: Որովհետեւ Զարաթուստէն
փրկութեան մը ինչով հիմա կ'ըլլաւ
կողմէ կողմէն ինչով կը զննուէին,
անտեղի կարծողներ կան թէ հարկերն
պատճառ տնայտան կողմէն աղաղ-
ակած է մինչեւ որ վերջապէս պարթու-
ստեան, որովհետեւ տնայտան շատ կող-
քանց է, որ ի վերջոյ մեծ ծաւալ մը
առեր է: Կը կարծուի նաեւ թէ հարե-
րան մէջ անձնազանգ համարուած
փայտերը բաններ են հարկեր: Քա-
ղիւն հանգերուն Տօմեզը հետեւեալը
գրած է աղէկներն պատճառներուն վրայ:
— Սեփի կողմէ Թիւ 3 հարին մէջ
անցին մէջ զանի մը օրէ ի վեր հըր-

դին ծագած էր, ինչ որ երբեմն կը
պատճառէր: Անցքին բերանը

ԴԵՍՄԻ

ԻԼՄԻՑԷ

Խրատալեանի հար փոխութիւնէ
կէմէրիկ շիրապէթի Գարթնի նախը
ապագայ մէջըմէթլու. Հայաստ Եֆէն-
սիէ Թէֆլիզի գործըմը արդ:

ՆԵՐՔԻՆ

Թիւթաթի վէ նախառն ներդարեթը
ճիւղէթի Կէմէթի Գարթնի նախը
ապագայ մէջըմէթլու. Սուսաթի Զիւսա
պէն Թէպարիէն իւրիւնի թիւթապէն
Օսմանի Նորապէս արտի ինտան պարտա-
մաշ արդ:

ՆԵՐՔԻՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԵՆՈՒՄ ՏԱՐԻՆ. — Ներկ
գրած էինք թէ մասնաւոր արարողու-
թիւններով մասնաւոր էր 1322 կոմսական
նոր Տարին, բոլոր մարտաւարներուն
և Զինարանի վարչութեան մէջ: Մաք-
առին վերադարձուաւ Հասան Զինարան
լուսինան վերջոյցը 1321 տարւոյն
ընդ. հասարկ է 2,518,000 սակի,
այսինքն նախորդէն 72,000 սակի: Ներ-
քին ապրանքներու մարտաւարներ
թիւ նախորդին բազմապատմաւ 579,347
ղը. սակի եղած է: Միւթ-
ճիւր մարտաւար հասարկը 861,408
ղը. նախորդէն 32,628 սակ-
է: Միւթքիւններու մարտաւար հա-
սարկը եղած է 4,358,778 զ. մին
նախորդ տարի 3,379,325 էր: Աստղ-
նայտ մարտաւար հասարկը նախորդին
բազմապատմաւ 25,000 զ. իսկ արտա-
քի մարտաւար հասարկը նախորդին
բազմապատմաւ 14,000 սակի չի ար-
եղած են:

Պարտաւարական վիճակագրու-
թիւնն ար Կր տեսնուի թէ կոմսական
վերջապառ տարին մէջ զորքաւարներ,
արդ և ձուկի հասարկներու տակցած է
եղած են 12,313,535 զ. մինչ նա-
խորդ տարին եղած էին 10,607,087
ղ. Երազմատարի հասարկը եղած է
6,629,170 զ. արդ հասարկը 677,868,
իսկ ձուկի հասարկը 4,100,596 զ.:

Ձինարանի վարչութեան տեղւոյ
կազմէն Կր տեսնուի թէ հասարկները
տարւել տարի Կաւկասէն: 1298 տար-
ւել 1,431,264 զ. էին, մինչ 1321-ին
եղան 4,100,596 զ. Երա-
մարտաւարի տարւելու հասարկն ար
1321 տարւոյն մեծագոյն տակցած է:
Երազմատարի նոր կանոնագիրը գոր-
ծադրուած օրէն ի վեր տարին ար
տեսնուի հասարկի հայտնուելը պատ-
րաստուել համար, 1315 տարին տեղ-
ւոյ հինգ տարւան հասարկները, իրեն
միջին քանակութիւնն նկատուելով
տեսնուած է որ 1321 տարւան հա-
սարկը նախորդներէն 2,542,418 զ.
տակի եղած է, իսկ ար յայ Կր
ներկայ թէ առաջին տարին մէջ
զորքաւարները հասարկները տակի շատ
պիտի ըլլան: Սեփական և Պարտաւար
զրկուած է օտար երկրներէ արտած-
ուած արծաթ ձուկներու քանակութիւնն
ար մեծագոյն տակցած է: Միայն չի-
րազները թանգարանէ միտնէ տակի են.
իսկ միւս ձուկները 13,000 տակի կը
հասնին: Ներք տարին Աստղնայտի
հար Երազմատարի զրկուած է օտար
երկրներէ արտածուած Թարմ ձուկներ
են 13,444 զ. արդ Գարթնի, պարտաւար,
Լէվոնէ Ե. 5,625,910 սակի արդ ար
ընդամենը 175 տակի տարւել: Աստղնայտ
են: Օսմ. երկրներէն զանազան մաս-
տարի զրկուած են 11,389,920 իրազ
և 11,245 տակի ձուկ մեծ ար փոքր: Նախ
Թարմ ձուկները 13,516,817 հար և
319,772 օրտա Միւթքիւն արտադրու-
թեանց համար Զինարանի կողմէ արդ
պայմանագրով զանազան հասարկ-
ներէն վերջոյցը տարին, նախորդ տա-
րին հար բազմապատմաւ 3,300,980
ղը. տակի զանազան է: Զինարա-
ններու ար վերջապառ տարին 11,707,568
ղը. արտաւ է. մինչ 1321-ին նախորդ
տարին 8,854,731 զ. արդ արտաւ էր
նոր տարւոյն փոխարինուել պատկառ-
նիքը: Զուսարն է 427,796 զ. Զրկ-
նարանի վերադարձուելու նախ. օգ-
տակար կարգադրութիւն միւս ար քրած
է: Միւթքիւն հիւստ քան իսկ ձուկ օրտա-
յոցները երբ իրենց ձուկները ձինարան
տակին, արտաւ ապագայ կը փաճա-
ուէին ձինարաններու: 15, 21 և
31 օրտաւ պայմանագրով. այդ կեր-
պով Թարմ ար կը արտաւը Զինարան-
րուն: Այս վերջինները երբ Զուսար
պէտք անհետին և մինչև պայմանա-
գրով չկարգարկուեցան, նոր Թար-
մները ձանր օտագ մը զեղել կու-
տարին կարգ ար շահագործուելու: արդ-
պէս մեծագոյն փաճառը և կարգադրու-
ելով Զինարանի վերադարձուելու, արդ
պարտաւար նկատուելութեան ար-
եղով, Կրտաւար արտաւ մարտաւարն

ԴՐՈՍԻՆ ՆՈՐ ՕՐԵՆԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ Գ.

ԴՐՈՍԻՆԱՐԱՆԻ ԶԵՆՈՒ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

56. Թիւթապարկան Կէմէթի մեծ-
նիւրը (մասնաւոր) և անոնց վերա-
բերող օտարագիրները:
57. Նախապարկան տեսարաննե-
րուն վրայ Կապէրի տէրերուն կողմէ
գրուած օտարագիրները:
58. Օտար երկրներէ արտաւ տ-
պագործարար Նախապարկան և ինչե-
րու համար՝ նախապարկաններ

